

УДК 727.7:069.4

*Трегубов К. Ю., канд. арх., старший викладач
Страшко Е.Г., асистент
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

ОСНОВНІ КОМПОЗИЦІЙНІ ПРИЙОМИ ОБРАЗНОГО ВИРІШЕННЯ СУЧАСНИХ МУЗЕЇВ

Анотація. Розглянуто композиційні особливості музеїв. Розглянуте питання композиційної структури музеїв та музейних комплексів.

Ключові слова: музей, композиційні прийоми, композиція.

Зважаючи на стрімкий розвиток сучасної архітектури громадських будівель, її об'ємне композиційне різноманіття, яке в свою чергу підкріплюється можливістю застосовувати різноманіття конструктивних прийомів та нових будівельних матеріалів.

Музейні споруди також не стоять на місці і стрімко змінюють свій зовнішній вигляд особливо це відбувається в передових країнах світу таких як, США країни Євро зони (Німеччина, Великобританія, Франція, Іспанія, Італія, та ін.), країни Азії, такі як, Японія, Китай, Південна Корея, Малайзія тощо.

Громадське будівництво України також зазнає і зазнало стрімких змін порівняно із недалеким минулим Радянського Союзу, підкоряючись впливам і тенденціям які диктує сьогодення та сучасна філософія світової архітектури, значну роль в цьому «диктаті» відіграють сучасні конструктивні прийоми та матеріали, які на жаль на теренах нашої країни застосовуються не завжди у повному об'ємі та із деяким часовим відставанням від передових країн.

Зважаючи на все це можна зауважити, що проблема композиційного розвитку та структури об'єктів громадського будівництва, у тому числі музеїв є актуальною.

Музей у сучасному суспільстві слугує ретранслятором сучасних цінностей, філософських течій та передового світового культурного досвіду не кажучи вже про їх класичну функцію комунікації з минулим.

Основною задачею даної статті є виявлення і розкриття композиційних схем та принципів організації музейних споруд сучасності.

Розглядаючи сучасний досвід проектування музейних споруд можна вибілити такі основні об'ємно-композиційні схеми.

Узагальнені схеми музеїв та музейних комплексів. У досліджуваних об'єктах були виявлені наступні композиційні схеми:

Об'ємно-планувальні схеми (рис. 1 – 2):

– площинна – не має значного вертикального розвитку, застосовується при забудові великого вільної ділянки; як правило, функціональні блоки розміщуються в одному (півтора) рівнях;

Умовна горизонтально витягненість даного типу споруд обумовлює і загальну образну композицію споруди, горизонтальні членування, динамічність горизонтального вектору в формуванні образу об'єкту, наявність багатьох вхідних блоків з виділенням основного. Також для даної схеми характерне формування композиції за рахунок великих залів (ангарів), що в свою чергу відображається на зовнішньому вигляді;

– об'ємна – має певний вертикальний розвиток за рахунок застосування вертикального функціонального зонування;

Дана схема характерна тим, що об'єм будівлі умовно розвинутий у просторі рівномірно і фактично наближається до умовного простору, що вписується в куб. Можна виділити основний вхідний вузол, зону з яких розвиваються всі комунікації.

Конструктивно в даній схемі починає виділятися несучий каркас який переходить своїми елементами на зовнішню композиційну структуру, виділяються основні конструктивні елементи огорожувальних конструкцій, каркасу, то що, які з загальним об'ємом формують композицію об'єкту.

– вертикально розвинена – має два основних об'єми – вертикальний (основний) і горизонтальний (підстилаючий);

Для такої організації характерно функціональний розподіл; горизонтальний обсяг пов'язаний з транспортною інфраструктурою і включає в себе розвинену парковку, вертикальний обсяг характеризує основні суспільні функції: перші поверхи вертикального об'єму –

фондові та експозиційні зони, середні поверхи – навчальні, верхні – рекреаційні.

У композиційному плані в даній схемі виділяються вертикальні комунікації та структурні елементи несучого каркасу які в основному перш за все впливають на побудову загального композиційного образу будівлі.

Для композиції побудови досліджуваних музейних споруд у плані були виявлені наступні композиційно-планувальні схеми (рис.3.):

– Лінійна; Для даної схеми характерний основний принцип побудови об'єкту у плані, зазвичай, вздовж композиційного лінійного вектора.

– Г-подібна; Г-подібна має схожий принцип організації з лінійною але в даній схемі з'являється додатковий вектор організації плану в основному перпендикулярний або близький до перпендикуляру. Дана схема характерна для закріплення кутом домінант композиційних векторів вулиць або видових векторів.

– П-подібна; Даний принцип побудови можна віднести до тих які формують частково замкнені простори, площі – курдонери в структурі міської забудови.

– Ф-подібна; Дана схема характерна організацією внутрішніх дворів та просторів і вся композиційно-планувальна структура формує ця навколо цих просторів замкненою забудовою.

– О-подібна; Даний принцип організації по суті подібний до Ф-подібної але внутрішній простір один і вся будівля формує ця навколо нього.

– Змішана схема може поєднувати всі вище зазначені принципи організації композиції планувальної структури будівлі.

Також треба зазначити те, що при спорудженні сучасних будівель музеїв враховуючи їх соціальне значення та роль їх у розвитку суспільства часто використовують сучасні оздоблювальні матеріали для досягнення додаткового ефекту виділення та сприйняття будівлі часто контрастною чого із оточенням, що робить ще

більшим ефект комунікації з глядачем створюючи яскравий образ, що запам'ятовується.

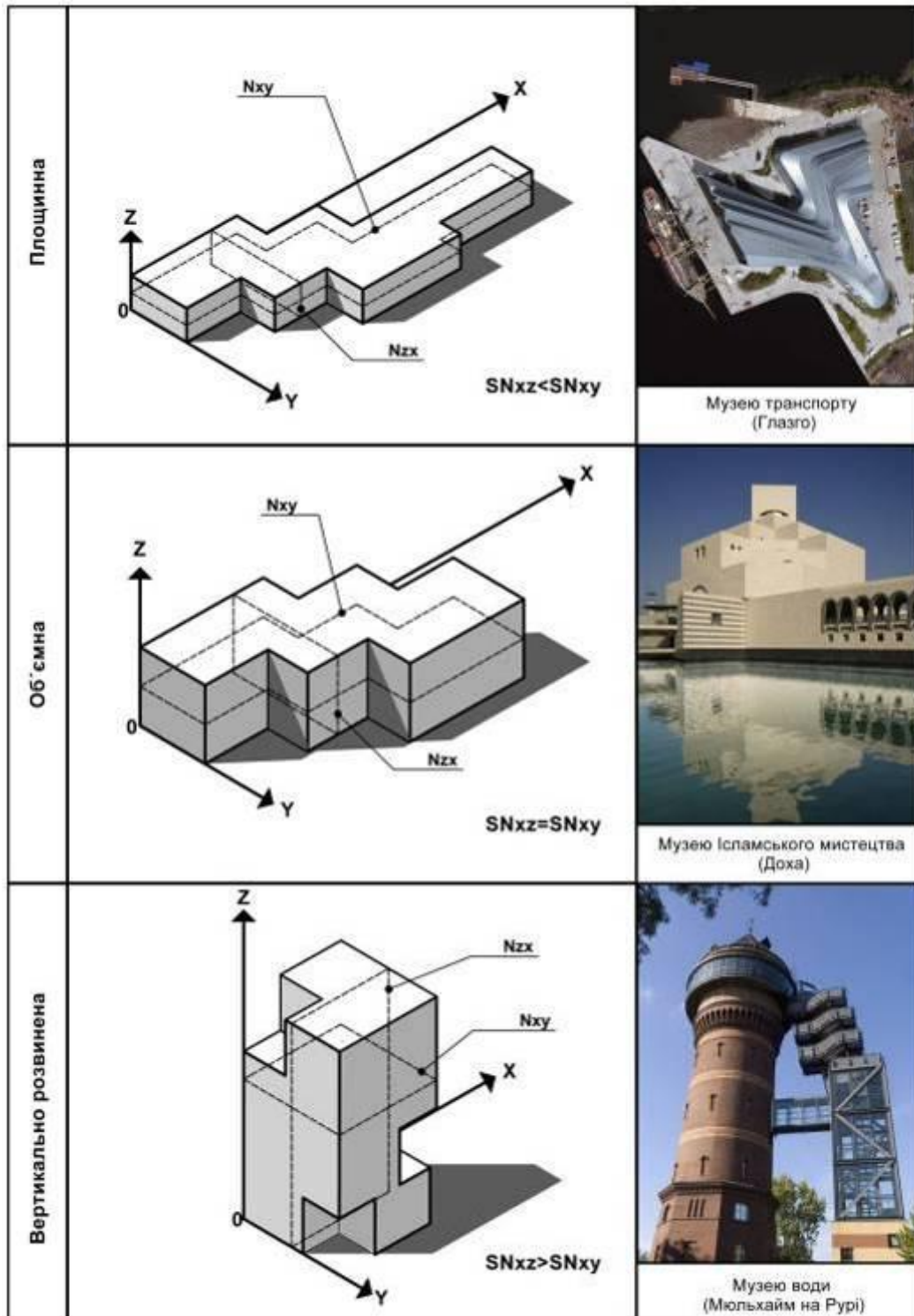

Рис. 1. Об'ємно-композиційні схеми музеїв та музейних комплексів

Площинна			
	<p>Лувр (Париж)</p>	<p>Мистецький арсенал (Київ)</p>	<p>Мельбурнський музей (Мельбурн)</p>
Об'ємна			
	<p>Центр Жоржа Помпиду (Париж)</p>	<p>Музей Озеанеум (Штральзунд)</p>	<p>Канадський музей природи (Оттава)</p>
Вертикально розвинена			
	<p>Музей ан де Струм (Антверпен)</p>	<p>Новий музей (Нью-Йорк)</p>	<p>Музей Соумая (Мехіко)</p>

Рис. 2. Об'ємно-композиційні схеми музеїв та музейних комплексів

Лінійна		Центр Жоржа Помпиду (Париж) 	Мельбурнський музей (Мельбурн) 	Музей Метрополітен (Нью-Йорк)
"П"подібна		Лувр (Париж) 	Музей мистецтв (Філадельфія) 	Музей Ленбаххаус (Мюнхен)
"Г"подібна		Дель Прадо (Мадрид) 	Королівський музей Альберти (Альберта) 	Музей Брукліна (Бруклін)
"Ф"подібна		Ермітаж (Санкт-Петербург) 	Канадський музей природи (Оттава) 	Інститут мистецтв Чикаго (Чикаго)
"О"подібна		Британський музей (Лондон) 	Мистецький арсенал (Київ) 	Смітсонівський музей американського мистецтва (Вашингтон)
"Т"подібна		Музей мистецтв Нельсон-Аткінс (Канзас) 	Російський етнографічний музей (Санкт-Петербург) 	Красназавчий музей (Полтава)
Змішана		Музей Гуггенхейма (Більбао) 	Музей Озенеум (Штральзунд) 	LACMA (Лос-Анжелес)

Рис. 3. Композиційно-планувальні схеми музеїв та музейних комплексів

Висновок. Композиційно будівлі музеїв на сучасному етапі розвитку набувають різноманітних форм, багато в чому цьому сприяють нові технології у будівництві, нові будівельні матеріали та нові принципи організації самих будівель. Об'ємна композиція зараз мало обмежена у виконанні за рахунок вище перелічених сучасних конструктивних засобів за рахунок яких можна формувати яскравий образ, що запам'ятовується.

Література

1. *Равікович Д. А. Социальные функции и типология музеев // Музееведение. Вопросы теории и методики / Д. А. Равікович. – М., 1987. – С. 19 – 24.*
2. *Ревякин В. И. Музеи науки и техники: обзор / В. И. Ревякин. – М., 2000. – 41 с.*
3. *Ревякин В. И. Художественные музеи / В. И. Ревякин. – М. : Стройиздат, 1991. – 128 с.*